

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/20

URBROJ: 65-23-7

Zagreb, 26. listopada 2023.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Konačni prijedlog zakona o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 25. listopada 2023. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra vanjskih i europskih poslova dr. sc. Gordana Grlića Radmana i državne tajnike Franu Matušića, Zdenka Lucića i Andreju Metelko-Zgombić.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-01/170

URBROJ: 50301-21/21-23-8

Zagreb, 25. listopada 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra vanjskih i europskih poslova dr. sc. Gordana Grlića Radmana i državne tajnike Franu Matušića, Zdenka Lucića i Andreju Metelko-Zgombić.

 PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković
ZAGREB

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MEĐUNARODNOJ RAZVOJNOJ SURADNJI I
HUMANITARNOJ POMOĆI

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O MEĐUNARODNOJ RAZVOJNOJ SURADNJI I HUMANITARNOJ POMOĆI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se ciljevi, instrumenti, koordinacija, provedba i financiranje međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći koju Republika Hrvatska pruža partnerskim zemljama.

Ciljevi međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći

Članak 2.

(1) Ciljevi međunarodne razvojne suradnje su doprinijeti smanjenju siromaštva i nejednakosti kroz aktivnosti poticanja održivog razvoja u partnerskim zemljama, uvažavajući njihove ekonomske, društvene i okolišne prioritete za održivi razvoj, te kroz promicanje ljudskih prava, demokratskih vrijednosti, dobrog upravljanja, mira i sigurnosti.

(2) Ciljevi humanitarne pomoći su potpora, pomoć i zaštita stanovništvu partnerskih zemalja u okolnostima prirodnih katastrofa i kriza izazvanih prirodnim ili ljudskim djelovanjem, preventivno djelovanje i jačanje otpornosti na krize, u skladu s humanitarnim načelima čovječnosti, neutralnosti, nepristranosti i neovisnosti, te dobrom donatorskom praksom.

Načela provedbe međunarodne razvojne suradnje

Članak 3.

(1) Načela provedbe međunarodne razvojne suradnje su: načelo usmjerenosti na rezultate i učinkovitosti, načelo transparentnosti i obostrane odgovornosti, načelo komplementarnosti i načelo komparativnih prednosti.

(2) Načelo usmjerenosti na rezultate i učinkovitosti usmjerava pružanje razvojne suradnje Republike Hrvatske s ciljem postizanja mjerljivih učinaka na smanjenje siromaštva, održivog razvoja, jačanja kapaciteta i otpornosti partnerskih zemalja, dok će koordinacija, vođenje i nadzor projekata i programa biti u skladu s međunarodno prihvaćenim smjernicama za učinkovitost razvojnih partnerstva.

(3) Načelo transparentnosti i obostrane odgovornosti usmjerava dodjelu sredstava za projekte i programe, kao i njihov nadzor, sukladno načelima dobrog upravljanja i transparentnosti suradnje, uz uzajamnu odgovornost partnerskih institucija za ostvarivanje rezultata suradnje.

(4) Načelo komplementarnosti usmjerava usklađivanje politika i programa razvojne suradnje Republike Hrvatske s međunarodnim okvirom za razvojna partnerstva, posebno važećim programom Ujedinjenih naroda za održivi razvoj, strateškim smjernicama i regulatornim okvirom za razvojnu suradnju Europske unije, te smjernicama za učinkovitost razvojnih

partnerstava Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD), Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama i međunarodnim okvirom za suzbijanje rizika od katastrofa, te će ih provoditi u skladu s razvojnim strategijama partnerskih zemalja.

(5) Načelo komparativnih prednosti usmjerava provedbu razvojne suradnje Republike Hrvatske na područja u kojima ima specifična znanja i iskustva potrebna partnerskim zemljama za postizanje njihovih prioriteta za održivi razvoj, jačanje demokratskih vrijednosti, mira i sigurnosti.

Pojmovi

Članak 4.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeća značenja:

- „Međunarodna razvojna suradnja“ znači aktivnosti na postizanju Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda u područjima koja pridonose iskorjenjivanju siromaštva u svim njegovim oblicima, smanjenju nejednakosti, jačanju otpornosti i promicanju održivog razvoja u partnerskim zemljama uz integrirani pristup ekonomskoj, društvenoj i okolišnoj dimenziji razvoja, sukladno potrebama partnerskih država, a uključuje službenu razvojnu pomoć sukladno kriterijima Odbora za razvojnu pomoć OECD-a i druge oblike razvojne suradnje.
- „Partnerska zemlja“ je zemlja ili teritorijalno područje koju je Odbor za razvojnu pomoć OECD-a uvrstio na popis zemalja prihvatljivih za partnerstvo kroz razvojnu suradnju, kojoj Republika Hrvatska dodjeljuje svoju službenu razvojnu pomoć.
- „Humanitarna pomoć“ obuhvaća mjere odgovora na prirodne katastrofe i krize uzrokovane ljudskim djelovanjem u skladu s potrebama stanovništva zahvaćenog krizom, u cilju sprječavanja i ublažavanja ljudske patnje, očuvanja ljudskog dostojanstva i imovine, te preventivno djelovanje i izgradnju kapaciteta za jačanje otpornosti u odgovoru na krize, uz povezivanje humanitarnih i razvojnih aktivnosti gdje je to primjenjivo.
- „Bilateralna razvojna suradnja“ je razvojna suradnja između zemlje donatora i partnerske zemlje i provodi se izravno ili putem međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije ili međunarodnih fondova, te drugih odgovarajućih institucija i pravnih osoba, kada su svrha i ciljna partnerska zemlja ili regija definirane.
- „Multilateralna razvojna suradnja“ je razvojna suradnja kroz potporu programa i projekata putem Europske unije, međunarodnih organizacija i institucija, međunarodnih financijskih institucija ili međunarodnih fondova ili drugih multilateralnih formata s nadležnostima na području razvojne suradnje.
- „Projekt“ znači skup aktivnosti osmišljenih za postizanje jasno definiranih i mjerljivih ciljeva, prema unaprijed utvrđenim uvjetima i kriterijima.
- „Program“ znači sveobuhvatan skup projekata sa zajedničkim posebnim ciljem koji se provodi tijekom unaprijed određenog razdoblja.
- „Nositelj provedbe ili proračunski korisnik“ je izravni ili neizravni korisnik državnog proračuna ili proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji ima osigurana namjenska sredstva za razvojnu suradnju u svom financijskom planu i kao nositelj projekta, programa ili drugih aktivnosti razvojne suradnje, samostalno ili u suradnji s drugim nositeljem provedbe provodi projekt, program ili drugu aktivnost razvojne suradnje.

II. NACIONALNI AKTI PLANIRANJA RAZVOJNE SURADNJE

Akt strateškog planiranja

Članak 5.

- (1) Sektorski, teritorijalni i drugi prioriteta bilateralne i multilateralne razvojne suradnje i humanitarne pomoći (u daljnjem tekstu: „razvojna suradnja“) Republike Hrvatske utvrđuju se kratkoročnim aktom strateškog planiranja.
- (2) Kratkoročni akt strateškog planiranja iz stavka 1. ovoga članka izrađuje se u skladu s propisom kojim se uređuje područje strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

III. KOORDINACIJA RAZVOJNE SURADNJE

Nacionalno tijelo za koordinaciju razvojne suradnje

Članak 6.

Ministarstvo nadležno za vanjske poslove (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) koordinira razvojnom suradnjom Republike Hrvatske.

Povjerenstvo za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu

Članak 7.

- (1) Vlada Republike Hrvatske osniva odlukom Povjerenstvo za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).
- (2) Povjerenstvo je zaduženo za strateško usmjeravanje djelovanja Republike Hrvatske na planu razvojne suradnje.
- (3) Sastav, zadaće i način rada Povjerenstva utvrđuju se odlukom iz stavka 1. ovoga članka.
- (4) Stručne i administrativne poslove za Povjerenstvo obavlja Ministarstvo.

Nadležnosti nacionalnog tijela za koordinaciju razvojne suradnje

Članak 8.

Ministarstvo na temelju članka 6. ovoga Zakona osigurava:

- Pripremu prijedloga akta strateškog planiranja iz članka 5. ovoga Zakona, u suradnji s Povjerenstvom iz članka 7. ovoga Zakona
- Pripremu prijedloga Vladi Republike Hrvatske za upućivanje humanitarne pomoći inozemstvu
- Prikupljanje podataka od proračunskih korisnika i drugih nositelja provedbe razvojne suradnje, o provedenim projektima, programima i drugim aktivnostima razvojne suradnje, obradu podataka u skladu s pravilima Odbora za razvojnu pomoć OECD-a, te pripremu

prijedloga Izvješća o provedbi međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Izvješće), kojeg podnosi Vladi Republike Hrvatske jednom godišnje

- Podnošenje Izvješća o međunarodnoj razvojnoj suradnji Republike Hrvatske tijelima Europske unije, Odboru za razvojnu pomoć OECD-a, te drugim mjerodavnim međunarodnim organizacijama i institucijama
- Usklađivanje razvojne suradnje s politikama i smjernicama Europske unije, Ujedinjenih naroda, OECD-a i drugih mjerodavnih međunarodnih organizacija i institucija
- Planiranje, koordinaciju i provedbu razvojne suradnje, samostalno ili u suradnji s drugim proračunskim korisnicima i nositeljima provedbe
- Praćenje ispunjavanja ciljeva i načela razvojne suradnje Republike Hrvatske u svrhu postizanja optimalnih razvojnih utjecaja na partnerske zemlje
- Planiranje i provedbu programa informiranja javnosti i podizanja svijesti u Republici Hrvatskoj o važnosti razvojne suradnje
- Poticanje umrežavanja, suradnju i konzultacije sa svim dionicima razvojne suradnje
- Obavljanje drugih poslova utvrđenih ovim Zakonom.

IV. PROVEDBA RAZVOJNE SURADNJE

Načini provedbe razvojne suradnje

Članak 9.

Razvojna suradnja provodi se:

- Financiranjem projekata i programa financijskim doprinosima ili drugim uplatama, putem ili u korist međunarodnih organizacija, institucija, programa i fondova
- Financiranjem aktivnosti subjekata koji sudjeluju u provedbi razvojne suradnje
- Prijenosom sredstava drugom tijelu državne uprave, jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležnoj stručnoj službi Vlade Republike Hrvatske, zakladi, ustanovi, organizaciji civilnog društva ili drugom nositelju provedbe, u svrhu financiranja ili sufinanciranja provedbe projekta, programa ili aktivnosti razvojne suradnje, temeljem potpisanog sporazuma
- Dodjelom sredstava organizaciji civilnog društva putem javnog poziva za provedbu razvojnih i humanitarnih projekata u inozemstvu, te dodjelom stipendija
- Financijskim instrumentima namijenjenima uključivanju privatnog sektora u projekte i programe razvojne suradnje, zajmovima, kreditima, osiguranjima i drugim financijskim instrumentima
- Izravnim proračunskim potporama partnerskim zemljama i drugim financijskim makroekonomskim instrumentima namijenjenima poticanju održivog razvoja u partnerskim zemljama
- Sufinanciranjem ili pružanjem tehničke potpore za aktivnosti koje se financiraju iz proračuna Europske unije, drugih međunarodnih organizacija, financijskih institucija, javnih izvora ili od strane trećih zemalja.

*Nositelji provedbe razvojne suradnje***Članak 10.**

Projekte i programe razvojne suradnje provode:

- Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i nadležne stručne službe Vlade Republike Hrvatske sukladno svojim nadležnostima
- Međunarodne organizacije ili drugi subjekti iz članka 4. podstavaka 4. i 5. ovoga Zakona
- Zaklade, zavodi i ustanove koji su osnovani ili čiji je suosnivač Republika Hrvatska za javnu dobrobit ili u dobrotvorne svrhe, pravne osobe s javnim ovlastima, te pravne osobe kojima Republika Hrvatska priznaje pravnu osobnost u hrvatskom pravnom poretku, sukladno njihovim djelatnostima ili nadležnostima koje su obuhvaćene predmetom ovoga Zakona
- Organizacije civilnog društva
- Pravne osobe upisane u sudski registar.

*Nadležnosti i obveze nositelja provedbe***Članak 11.**

(1) Proračunski korisnici, kao nositelji provedbe, vlastitim razvojnim i humanitarnim projektima, programima i drugim aktivnostima pružaju razvojnu suradnju partnerskim zemljama, samostalno ili u suradnji sa subjektima iz članka 10. ovoga Zakona, sukladno svojim nadležnostima, planovima i osiguranim proračunskim sredstvima.

(2) Proračunski korisnici dužni su dostavljati Ministarstvu na njegov zahtjev podatke o korištenju sredstava za pružanje razvojne suradnje u skladu s pravilima Odbora za razvojnu pomoć OECD-a, u svrhu pripreme Izvješća o provedbi razvojne suradnje kojih je Ministarstvo nositelj.

*Dodjela sredstava za bilateralnu razvojnu suradnju***Članak 12.**

Sredstva za ostvarivanje bilateralne razvojne suradnje dodjeljuju se:

- Financijskim doprinosom tijelu državne uprave, jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, nadležnoj stručnoj službi Vlade Republike Hrvatske, zakladi, zavodu, pravnim osobama iz članka 10. ovoga Zakona, ili drugom nositelju ili sunositelju provedbe u Republici Hrvatskoj, trećoj zemlji ili partnerskoj zemlji, međunarodnoj organizaciji, fondu ili drugoj međunarodnoj instituciji s nadležnostima u provedbi razvojne suradnje, pri čemu se definira ciljna partnerska zemlja ili regija
- Ugovaranjem s organizacijama civilnog društva putem javnog poziva u skladu s kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja projekata i programa za korisnike državnog proračuna
- Izravnim financijskim doprinosom partnerskim zemljama u obliku proračunskih potpora i drugim financijskim instrumentima iz članka 9. podstavaka 6. i 7. ovoga Zakona, u skladu s uvjetima za odobravanje takvih potpora i instrumenata

- Financijskim instrumentima namijenjenima aktivnostima privatnog sektora u projektima i programima razvojne suradnje iz članka 9. podstavka 5. ovoga Zakona, pri čemu se definira svrha i ciljna partnerska zemlja ili regija.

Dodjela sredstava za multilateralnu razvojnu suradnju

Članak 13.

Sredstva za ostvarivanje multilateralne razvojne suradnje dodjeljuju se uplatom doprinosa, članarina ili drugih financijskih uplata putem ili u korist međunarodnih organizacija, institucija, programa i fondova te pravnim osobama iz članka 10. ovoga Zakona, pri čemu nije definirana ciljna partnerska zemlja ili regija.

Uvjeti za dodjelu sredstava

Članak 14.

Sredstva za provedbu bilateralne i multilateralne razvojne suradnje dodjeljuju se u skladu s uvjetima i kriterijima za financiranje ili sufinanciranje projekata i programa razvojne suradnje, te aktu strateškog planiranja iz članka 5. ovoga Zakona.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Postupci u tijeku i podzakonski akti

Članak 15.

(1) Postupci ugovaranja i provedbe projekata i programa razvojne suradnje koji su započeti prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se po odredbama Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu („Narodne novine“, broj 146/08.).

(2) Odluku o osnivanju Povjerenstva iz članka 7. ovoga Zakona Vlada Republike Hrvatske donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Prestanak važenja Zakona

Članak 16.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu („Narodne novine“, broj 146/08.).

Stupanje na snagu

Članak 17.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI I PITANJA KOJA SE NJIME RJEŠAVAJU

Republika Hrvatska je prelaskom u kategoriju razvijenih zemalja 2011., prestala biti primateljica službene razvojne pomoći, te je izuzeta s popisa primatelja razvojne pomoći Odbora za razvojnu suradnju Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD DAC). Stupanjem u punopravno članstvo Europske unije 2013., Republika Hrvatska preuzela je strateški i zakonodavni okvir politika razvojne suradnje i humanitarne pomoći Europske unije. Bitno promijenjen međunarodni položaj Republike Hrvatske i obaveze koje su preuzete na međunarodnoj razini, zahtijevaju prilagodbe nacionalnog zakonskog okvira za planiranje i provedbu politika međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći. Aktualni Zakon o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu („Narodne novine“, broj 146/08.) prvi je zakonski akt donesen u Republici Hrvatskoj u cilju uređenja međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći koju Republika Hrvatska pruža partnerskim zemljama. Citiranim Zakonom utvrđena su načela provedbe, ciljevi, mehanizmi i institucionalne nadležnosti sudionika međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći. Uslijed opisanih promjena statusa Republike Hrvatske, kao donatora međunarodne razvojne suradnje i njezinog međunarodnog položaja, te s obzirom na supstantivne promjene međunarodnog okvira za djelovanje na planu razvojne suradnje, koje se ogledaju, kako u dopunjenoj arhitekturi i smjernicama razvojnih politika Europske unije, tako posebice i kroz u međuvremenu prihvaćene krovne međunarodne standarde i smjernice koje zadaju okvir razvojne suradnje, prvenstveno Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj i njegovi Ciljevi održivog razvoja iz 2015., te Pariški sporazum o klimatskim promjenama, također iz 2015., potrebno je pristupiti prilagodbama i doradama nacionalnog zakonodavnog okvira za planiranje i provedbu međunarodne razvojne suradnje.

Republika Hrvatska dužna je ojačati prisutnost na planu međunarodne razvojne suradnje, što također proizlazi i iz njezinih obaveza preuzetih članstvom u Europskoj uniji, u kojem cilju je potrebno unaprijediti provedbene mehanizme i institucionalne kapacitete. Osnaživanjem dijaloga i suradnje s ključnim dionicima razvojne suradnje, u prvom redu provedbenim međunarodnih razvojno-humanitarnim organizacijama i agencijama, međunarodnim financijskim organizacijama, te nevladinim i privatnim sektorom, Republika Hrvatska dodatno etablira svoj položaj u međunarodnoj zajednici, za što je također potrebno uspostaviti odgovarajuće alate. Pri tome je od osobite važnosti snažnije artikuliranje zajedničkih ciljeva, politika i provedbenih instrumenata međunarodne razvojne suradnje u okviru Europske unije te s drugim državama članicama Europske unije.

Važan okvir za razvojnu suradnju Republike Hrvatske su razvojne politike Europske unije, formulirane u Novom europskom konsenzusu o razvoju iz 2017. koji ima za cilj promicanje provedbe Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj, koji zajedno s Pariškim sporazumom postaje globalni okvir za planiranje i provedbu razvojne suradnje na svim razinama. Novi konsenzus o razvoju Europske unije temelji se na sveobuhvatnoj viziji vanjskog djelovanja Europske unije, utvrđenoj Globalnom strategijom Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku, dok se nove smjernice u provedbi razvojnih politika kroz vanjsko djelovanje Europske unije poglavito ogledaju u konceptu Tima Europa, kao zajedničkoj platformi Europske unije i država članica, te novom objedinjenom financijskom instrumentu za vanjsko djelovanje Global Europe (NDICI).

Razvojna suradnja i humanitarna pomoć Republike Hrvatske inozemstvu sastavni je instrument vanjske politike, kao izraz solidarnosti sa zemljama u razvoju u potpori njihovim strategijama

održivog razvoja, ali i instrument ulaganja u vlastiti razvoj i sigurnost. Razvojna suradnja pomaže partnerskim zemljama u rješavanju njihovih gospodarskih, društvenih, zdravstvenih, ekoloških i sigurnosnih izazova, te odgovarajućim alatima potiče jačanje otpornosti njihovih društava. Kao odgovorna članica međunarodne zajednice Republika Hrvatska provodi razvojnu suradnju radi poticanja uravnoteženijeg i pravednijeg globalnog razvoja i pridonosi naporima za iskorjenjivanje siromaštva i nejednakosti, te postizanje održivog razvoja. Također potiče ublažavanje učinaka humanitarnih kriza, jačanje otpornosti na krize i njihovu prevenciju, te na taj način djeluje na smanjenje uzroka migracija.

U cilju jačanja planiranja, koordinacije i provedbe razvojne suradnje, njezinog usklađivanja s aktualnim međunarodnim okvirom djelovanja, posebice na razini Europske unije, te radi omogućavanja korištenja alata i instrumenata razvojne suradnje sukladno međunarodnom okviru i mehanizmima djelovanja drugih država članica Europske unije, potrebno je doraditi i dopuniti aktualni nacionalni pravni okvir za međunarodnu razvojnu suradnju, što se postiže novim Zakonom o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći.

Činjenica članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, prelazak iz kategorije primatelja razvojne pomoći u kategoriju pružatelja pomoći sukladno sistematizaciji Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj, te raspoloživost instrumenata djelovanja u provođenju razvojne suradnje i humanitarne pomoći sukladno aktualnom međunarodnom okviru, ključni su elementi koji nisu obuhvaćeni Zakonom koji je na snazi.

Važećim Zakonom o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu također nije osiguran odgovarajući pravni okvir za donošenje novog strateškog dokumenta o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu. Naime, dokument od strateškog značenja za predmetno područje je Nacionalna strategija razvojne suradnje i humanitarne pomoći za razdoblje 2017. - 2021. godine. Kako bi se moglo pristupiti izradi novog strateškog dokumenta nužno je izvršiti izmjene i dopune Zakona u cilju usklađivanja sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17. i 151/22.), koji uređuje sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske.

Nadalje, potrebno je uspostaviti efikasniji sustav koji bi omogućio većem broju tijela državne uprave pokretanje prijedloga o pružanju pomoći sukladno specifičnim nadležnostima i financijskim planovima, kao i omogućiti uključivanje privatnog sektora u programe i projekte razvojne suradnje. Omogućavanje uključivanja privatnog sektora u razvojnu suradnju jedan je od prioriteta strateškog usmjerenja Europske unije u njezinom vanjskom djelovanju, poglavito u kontekstu njezine aktualne geostrateške platforme Global Gateway.

Zakonom o međunarodnoj razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći omogućit će se potrebne prilagodbe novim instrumentima djelovanja u provođenju razvojne suradnje, koje sadašnjim Zakonom nisu uređene, a proizlaze iz preuzetih obveza iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Omogućit će se propulzivnije djelovanje u suradnji s dionicima razvojne suradnje koji nisu bili uključeni u provedbene mehanizme aktualnog Zakona, posebno organizacijama civilnog društva i privatnim sektorom, te se uvode provedbeni instrumenti za ostvarivanje takvih oblika suradnje. U okolnostima sve većeg broja kriza i izvanrednih situacija koje zahtijevaju međunarodnu razvojnu i humanitarnu pomoć, poput donacija cjepiva ili žurne pomoći nakon katastrofa, omogućit će se učinkovitiji okvir za bržu dostavu potrebne humanitarne pomoći.

Također, omogućit će se usklađivanje zakonskih odredbi sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17. i 151/22.), kao i prilagodba s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine („Narodne novine“, broj 13/21.) u odnosu na usklađenost i uvezanost svih akata strateškog planiranja koje donosi Vlada Republike Hrvatske, odnosno, nadležna državna tijela.

II. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Uz članak 1.

Ovim se člankom određuju ciljevi, instrumenti, koordinacija, provedba i financiranje međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći Republike Hrvatske.

Uz članak 2.

Ovim člankom utvrđuju se ciljevi međunarodne razvojne suradnje i humanitarne pomoći Republike Hrvatske, koji su usklađeni s međunarodnim ciljevima razvojne suradnje, poglavito ciljevima Europske unije u kontekstu njezinog vanjskog djelovanja.

Uz članak 3.

Ovim člankom određuju se načela provedbe međunarodne razvojne suradnje, koja se oslanjaju na načela učinkovitosti razvojne suradnje definirana okvirom Ujedinjenih naroda za održivi razvoj, smjernicama Europske unije, te načelima učinkovitosti razvojne suradnje definiranim od strane Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD).

Uz članak 4.

Ovim se člankom pobliže određuje značenje pojedinih pojmova koji se u ovom Zakonu koriste, u svrhu njihove jasne primjene i tumačenja.

Uz članak 5.

Ovim se člankom propisuje da se sektorski, teritorijalni i drugi prioriteti bilateralne i multilateralne razvojne suradnje Republike Hrvatske utvrđuju kratkoročnim aktom strateškog planiranja, sukladno posebnom propisu kojim se uređuje područje strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

Uz članak 6.

Ovim člankom propisuje se da ministarstvo nadležno za vanjske poslove koordinira razvojnom suradnjom Republike Hrvatske.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisuje se da Vlada Republike Hrvatske osniva odlukom Povjerenstvo za međunarodnu razvojnu suradnju i humanitarnu pomoć inozemstvu te temeljna zadaća Povjerenstva; propisuje se da se sastav, zadaće i način rada Povjerenstva utvrđuju odlukom Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Povjerenstva, te da administrativne i stručne poslove za Povjerenstvo obavlja ministarstvo nadležno za vanjske poslove.

Uz članak 8.

Ovim člankom utvrđuje se nadležnost ministarstva nadležnog za vanjske poslove u koordinaciji razvojnom suradnjom, između ostaloga izradu prijedloga akta strateškog planiranja; pripremu prijedloga Vlade Republike Hrvatske za upućivanje humanitarne pomoći inozemstvu; prikupljanje i obradu podataka sukladno pravilima OECD-a, izradu i podnošenje izvješća nadležnim međunarodnim organizacijama, kao i godišnjeg Izvješća o provedbi međunarodne razvojne suradnje Republike Hrvatske, kojeg podnosi Vladi Republike Hrvatske; usklađivanje politika razvojne suradnje s međunarodnim okvirom djelovanja, posebno Europske unije, Ujedinjenih naroda i OECD-a; planiranje, koordinaciju i provedbu razvojne suradnje, praćenje ispunjavanja ciljeva razvojne suradnje; planiranje i provedbu programa informiranja javnosti i podizanja svijesti u Republici Hrvatskoj o razvojnoj suradnji; poticanje umrežavanja i suradnje između dionika razvojne suradnje, te obavljanje drugih poslova sukladno Zakonu.

Uz članak 9.

Ovim članom propisuju se načini provedbe razvojne suradnje i utvrđuju oblici provedbe programa i projekata, posebno kroz financiranje putem ili u koristi međunarodnih organizacija, institucija i fondova; financiranjem subjekata koji sudjeluju u provedbi razvojne suradnje; prijenosom sredstava nositelju provedbe u svrhu financiranja ili sufinanciranja provedbe, temeljem sklopljenog sporazuma; dodjelom sredstava organizacijama civilnog društva temeljem javnog poziva; dodjelom stipendija; financijskim instrumentima namijenjenima uključivanju privatnog sektora u razvojnu suradnju; izravnim proračunskim potporama partnerskim zemljama; te sufinanciranjem aktivnosti razvojne suradnje koje se financiraju iz međunarodnih i javnih izvora.

Uz članak 10.

Ovim člankom propisuju se subjekti provedbe razvojne suradnje, i to tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, stručne službe Vlade Republike Hrvatske, međunarodne organizacije, zaklade, zavodi i ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Republika Hrvatska, pravne osobe s javnim ovlastima te pravne osobe s posebnim statusom u Republici Hrvatskoj na temelju međunarodnih ugovora, organizacije civilnog društva, te pravne osobe upisane u sudski registar, sukladno svojim nadležnostima.

Uz članak 11.

Ovim člankom utvrđuje se nadležnost proračunskih korisnika, nositelja provedbe, da samostalno ili u suradnji s drugim subjektima provedbe, sukladno svojim nadležnostima, planovima i proračunskim sredstvima, pružaju razvojnu suradnju partnerskim zemljama, kroz decentralizirani model nadležnosti u provedbi razvojne suradnje. Također, propisuje se nadležnost proračunskih korisnika da dostavljaju ministarstvu nadležnom za vanjske poslove na njegov zahtjev podatke o korištenju proračunskih sredstava za razvojnu suradnju radi izrade Izvješća o provedbi razvojne suradnje kojih je Ministarstvo nositelj.

Uz članak 12.

Ovim člankom propisuje se način dodjele sredstava za provedbu bilateralne razvojne suradnje, a uključuje financijske doprinose nositeljima provedbe u Republici Hrvatskoj, trećoj zemlji i u partnerskoj zemlji ili međunarodnoj organizaciji; ugovaranje financiranja provedbe s organizacijama civilnog društva putem javnog poziva; proračunskim potporama i drugim financijskim instrumentima; te financijskim instrumentima namijenjenima privatnom sektoru, sve pri čemu su svrha i ciljna partnerska zemlja ili regija jasno utvrđeni.

Uz članak 13.

Ovim člankom propisuje se način dodjele sredstava za provedbu multilateralne razvojne suradnje, a uključuje uplate doprinosa, članarina ili drugih financijska uplata putem ili u korist međunarodnih organizacija i drugih međunarodnih institucija, sve pri čemu nije utvrđena ciljna partnerska zemlja ili regija.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisuje se način dodjele sredstava za provedbu bilateralne i multilateralne razvojne suradnje, sukladno uvjetima i kriterijima za financiranje, te aktima strateškog planiranja iz članka 5. ovog Zakona.

Uz članak 15.

Ovim člankom propisuje se da će se postupci provedbe razvojne suradnje započeti prema odredbama Zakona o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu („Narodne novine“, broj 146/08), a prije stupanja na snagu ovog Zakona, dovršiti prema odredbama toga Zakona, te da odluku o osnivanju Povjerenstva iz članka 7. ovog Zakona Vlada Republike Hrvatske donosi u roku od 6 mjeseci o dana stupanja Zakona na snagu.

Uz članak 16.

Ovim člankom propisuje se da s danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o razvojnoj suradnji i humanitarnoj pomoći inozemstvu („Narodne novine“, broj 146/08.).

Uz članak 17.

Ovim člankom propisuje se stupanje Zakona na snagu.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je prošao prvo čitanje u Hrvatskom saboru, prihvaćene su nomotehničke primjedbe Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora te su u cijelom tekstu dodani nazivi članaka, u članku 3. načela su propisana kroz stavke umjesto podstavaka, u članku 4. brisan je stavak 2., a pojam „razvojne suradnje“ skraćen u članku 5. i stavku 1. (kroz naznaku u zagradi o korištenju u daljnjem tekstu) te je odgovarajuće dorađena uvodna rečenica u članku 8. Zakona.

U odnosu na komentar zastupnice u Hrvatskome saboru Marijane Petir, djelomično je prihvaćen prijedlog da se osnaži definicija pouzdanih partnera za provedbu projekata razvojne suradnje, na način da je u tekst članka 10. trećeg podstavka dodana formulacija kojom se kao mogući nositelj provedbe navode i „pravne osobe kojima Republika Hrvatska priznaje pravnu osobnost u hrvatskom pravnom poretku, sukladno njihovim djelatnostima ili nadležnostima koje su obuhvaćene predmetom ovog zakona“, te kroz dodatno navođenje tih pravnih osoba u članku 12. prvom podstavku i članku 13., kako bi se osnažile i odredbe kojima se takvim pravnim odredbama dodjeljuju financijska sredstva za ostvarivanje bilateralne i multilateralne razvojne suradnje.

V. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO TE RAZLOZI NEPRIHVATANJA

U raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora izneseni su sljedeći prijedlozi i mišljenja u odnosu na sadržaj i tekst Prijedloga zakona koji su ili već sadržani u tekstu Konačnog prijedloga zakona ili ih nije moguće primjereno uvrstiti, već će se uzeti u obzir prilikom donošenja strateških akata planiranja.

U odnosu na prijedlog zastupnika Damira Bajsa da se kao nositelji razvojne suradnje u Prijedlog zakona snažnije uključe organizacije civilnog društva kao i gradovi i općine, napominje se kako su kao nositelji provedbe razvojne suradnje u članku 10. Zakona već uključene jedinice lokalne u područne samouprave (u prvom podstavku) i organizacije civilnog društva (u četvrtom podstavku). Dodatno, i za jednu i za drugu kategoriju nositelja, u članku 12. izrijekom je propisan način dodjele sredstava tim subjektima.

U odnosu na prijedloge zastupnika Bojana Glavaševića u ime Kluba zastupnika Možemo i zastupnika Domagoja Hajdukovića u ime kluba zastupnika Socijaldemokrati da se članak 8. Zakona izmijeni na način da se propiše da se godišnje izvješće o provedbi međunarodne razvojne suradnje podnosi Hrvatskom saboru, napominje se kako je jedan od razloga donošenja ovoga Zakona upravo usklađivanje s odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 123/17. i 151/22.). Navedenim Zakonom propisani su, između ostalog, postupci pripreme, izrade, provedbe i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja, pri čemu je propisano da Hrvatski sabor donosi dugoročne akte strateškog planiranja (Nacionalnu razvojnu strategiju, višesektorske i sektorske strategije), koji se izrađuju i donose za razdoblje od najmanje deset godina, a srednjoročne i kratkoročne akte strateškog planiranja donosi Vlada te su odgovarajuće propisane i odredbe o izvješćivanju o provedbi tih akata. Potrebno je napomenuti kako je člankom 5. Konačnog prijedloga zakona predviđeno da se prioriteti međunarodne razvojne suradnje utvrđuju kratkoročnim aktom strateškog planiranja te su sukladno tome utvrđene i odredbe o usvajanju takvog akta i izvješćivanju o njegovoj provedbi, a sve sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. U odnosu za zahtjeve za transparentnošću koje su u vezi s istim prijedlogom istaknuli isti zastupnici, valja napomenuti kako je obveza javne dostupnosti podataka o provedbi akata strateškog planiranja već propisana člankom 47. ranije spomenutog Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, a ovaj Konačni prijedlog zakona, osim propisanog načela transparentnosti, u svom članku 8. također utvrđuje obvezu nadležnog tijela osigurati provedbu programa informiranja javnosti te suradnju i konzultacije sa svim dionicima razvojne suradnje. Modaliteti takvog informiranja i suradnje utvrdit će se provedbenim aktima i aktom strateškog planiranja. S tim u vezi valja najaviti i kako je (kao jedna od aktivnosti za pripremu novog strateškog okvira) u tijeku priprema projekta reforme politike razvojne suradnje s Odborom za razvojnu pomoć Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD DAC), čiji je jedan od ciljeva upravo jačanje kapaciteta komuniciranja i povećanje vidljivosti aktivnosti na području međunarodne razvojne suradnje.

U odnosu na komentare zastupnika Bojana Glavaševića i zastupnika Domagoja Hajdukovića vezane uz razmatranje uspostave centraliziranog sustava razvojne suradnje umjesto dosadašnjeg decentraliziranog, napominje se kako će se aktom strateškog planiranja, kao što je bilo predviđeno i prethodnom Nacionalnom strategijom razvojne suradnje, predvidjeti sustavna analiza potreba i kapaciteta pružanja razvojne suradnje kako bi se, kako se potrebe budu mijenjale, sustav prilagođavao tim potrebama te će se u tom smislu analizirati i oportunističke uspostave centraliziranog sustava te i posljedično pristupiti takvoj izmjeni u nekom budućem razdoblju ukoliko okolnosti budu to zahtijevale.

U odnosu na komentare zastupnice Anke Mrak Taritaš i zastupnika Garija Cappellija vezane uz potrebu snažnijeg referiranja na borbu protiv klimatskih promjena, napominje se kako članak 3. stavak 4. izrijekom navodi, između ostalog, i Pariški sporazum o klimatskim promjenama kao jedan od instrumenata s kojima se usklađuju razvojne politike i programi. Dodatno, svi ostali strateški dokumenti UN-a, EU i OECD-a koji se navode u članku 3. kao smjernice za oblikovanje razvojnih politika i programa također sadrže borbu protiv klimatskih promjena kao značajnu komponentu. U skladu s time i tijela koja sudjeluju u kreiranju strateškog okvira i tijela koja sudjeluju u kreiranju pojedinih programa i projekata razvojne suradnje dužna su o

tome voditi računa, što će posebno dolaziti do izražaja u budućem razdoblju pristupanja Republike Hrvatske OECD-u, u okviru kojeg će se također tražiti usklađivanje niza pravnih instrumenata s klimatskim ciljevima.